

SLOVENSKI NAROD

Izjava vsak dan popoldne, uravnotežena nedelja in praznik. — Inzerat do 50 peti vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, večji inzerati peti vrsta Din 4. — Popust po dogovoru. Inzeratni davki posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12. — Za inostranstvo Din 25. — Rokopisi se ne vračajo

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica 64a, 6.
Telefon: 51-22, 51-23, 51-24, 51-25 in 51-26

Podružnice: MARIBOR: Strommayerjeva 2b — NOVO MESTO: Ljubljanska c.
telefon št. 26. — CELJE: Opatjevo uredništvo: Strommayerjeva ulica 1, telefon št. 68;
podružnica uprave: Krombarna ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Politična knjižnica v Ljubljani št. 10.351.

Nervoznost Nemčije:

Naraščajoča moč ruske vojske

V zvezi z dogodki v Španiji opozarja nemški tisk na alarmanten način na čim dalje večje oboroževanje Sovjetske unije

Berlin, 24. avgusta. d. Ponovni protesti nemške vlade v Madridu, zlasti pa zadnja dva protesta v Madridu in Moskvi zaradi protinemške propagande po radiu, so imeli za posledico precejšnje vznemirjenje med nemškim prebivalstvom. Berlinski komunikacije so poudarjale ostrost teh protestov in ker so londonska poročila govorila, da protest proti preiskavi parnika »Kameruna« ni imela nobenega ultimativnega značaja, tolmačijo to mnogi tako, da je Anglija že prišla posredovati zaradi preprečenja izbruhov konflikta.

Dočim nastopa nemški tisk z vso odločnostjo proti propagandi iz Madrida in Moskve ter objavlja obširna poročila o grozovitosti v Španiji, piše v zvezi s tem na širok in alarmanten način tudi o pomnožitvi ruske vojske in izpolnitvi ruske vojne mornarice na Vzhodnem morju. Sedaj poročajo predvsem o sistematski graditvi množičnih novih ruskih podmornic in torpedov. Pri tem poudarjajo napadalni značaj ruskega oboroževanja na tak način, da zlasti na vzhodu Nemčije resno verjamejo v vojno nevarnost. Razširile so se tudi že vesti o skorajšnji proglasitvi obsednega stanja v Vzhodni Prusiji. K vsemu temu se pridružuje še neprestana napetost v Gdanskju, kjer more vsak čas dovesti do presenečenja. Ljudje ne zaupajo več obstoječim razmeram in berlinski uradi ter uredništva so vsak dan oblegana z vprašanji, kar je vedno dokaz velike nervoznosti v javnosti.

Kar se tiče oboroževanja v Rusiji, poročajo nemški listi, da bo ruska vojska po sklepu ljudskih komisarjev povečana za 50%. Pred kratkim je bila znižana starostna doba za novačenje od 21 na 19 let. V prejšnjih letih je znašala moč ruske vojske v miru 562.000 mož, v začetku l. 1936 pa je izjavil namestnik vojnega komisarja Tuhačevski, da šteje rdeče vojske že 940.000 vojakov. Število moč ruske vojske za primer vojne brez rezerv je označil Tuhačevski s 1.3 milijona vojakov. Izveščane rezerve so znašale že l. 1932 po ruskih podatkih 5.6 milijona vojakov, danes pa štejejo že ogromno silo 10.8 milijona mož.

Nova odredba, s katero se znižuje starostna doba za novačenje in določa aktivna službena doba od 19. do 24. leta starosti, bo omogočila, da bo aktivna vojska Sovjetske unije dosegla število 2 milijona vojakov, ki ga doslej še ni dosegla nobena armada.

Tudi izdatki za vojsko so zadnja leta kar skokoma naraščali. Od 850 milijonov rubljev v l. 1929 je proračun za rdečo vojsko narasel v l. 1935 na 6500 milijonov rubljev, v tekočem letu pa znaša 14.815 milijonov. Danes predstavljajo ti izdatki tretjino celotnega proračuna Sovjetske unije, pri čemer pa so računani le čisti vojaški izdatki, ker je znano, da je večina druge petletke ter vsa prva petletka služila za izpolnitev ruske težke industrije.

Kot primer navajajo nemški listi, da je imela druga petletka za cilj poleg drugega zgraditev 8000 vojaških letal ter 20.000 motorjev. Danes razpolagajo v Rusiji po lastnih podatkih s 4700 letali, 8000 oklopnimi avtomobili, 7000 topovi vseh kalibrov, 800 metalci min in 32000 lahkihimi ter težkimi strojnimi.

Zgraditev teh množičnih pod-

mornic kaže po mnenju nemškega tiska napadalni značaj ruske vojne mornarice, pri čemer opozarja v zvezi s tem na čim dalje večjo nevarnost ruskega boljševizma

Podaljšanje vojaške službe v Nemčiji

Berlin, 24. avgusta. AA. Zvedelo se je, da bo Hitler do otvoritve kongresa narodnosocialistične stranke ostal v

svoji vili v Berchtesgadnu, trdijo pa, da bodo še pred kongresom izdani važni odloki. Predvsem mislijo, da bo službovanje v kadru podaljšano od enega leta na dve. Na ta način hoče nemška vlada odgovoriti na nove vojaške ukrepe v Rusiji. Na drugi strani trdijo tudi, da bodo ojačene vojaške posadke v Porenju. Na vsak način bo letošnji kongres narodnosocialistične stranke v znamenju borbe proti boljševizmu.

Incident z angleško ladjo v španskih vodah

Uspešna intervencija angleških vojnih ladij

Gibraltar, 24. avgusta. w. Reuterjev urad objavlja uradno: Španska vojna ladja je na odprtem morju ustavila in preiskala angleško ladjo »Gibelterjon«, ki je odplula iz Gibraltarja. Od časa tega incidenta ni o ladji nobenih vesti. Ladja ni prispela v Melilo, kamor je bila namenjena. Sedanji položaj ladje ni znan. Angleška križarka »Repulse« in dva torpedna rušilca so dobili nalogo, naj odplujejo proti Melili. Na krovih teh ladij je močilo v pripravljenosti.

London, 24. avgusta. w. Oihod križarke »Repulse« in dveh torpednih rušilcev iz Gibraltarja je izjavil incident, ki se je pripetil angleški ladji »Gibelterjon«, katero je španska križarka »Miguel de Cervantes« ustavila izven španskega vodstva ter jo preiskala. Ko so Španci ugotovili, da ima angleška ladja na krovu bencin, so odredili angleškemu kapetanu naj ne pluje v Melilo, temveč v Malago, kjer vlada zaradi po-

žara bencinskih skladišč veliko pomanjkanje bencina. Angleški poveljnik je odklonil to zahtevo ter je poslal brezžične klice na pomoč. Nato je angleška ladja dobila iz Gibraltarja nalogo, naj pokaže na prihod angleške vojne ladje »Codrington«, ki je bila zasidrana pred Malago in naj se medem drži na odprtem morju. Včeraj ob 5. popoldne je ladja »Codrington« priplula v špansko vodstvo. Njen poveljnik je takoj odšel na krov španske vojne ladje ter je protestiral proti postopanju napram angleški ladji izven španskega vodstva. Kapetan španske ladje se je takoj opravičil. S tem je bil incident prav za prav poravnat. Pol ure kasneje pa je s polno paro priplula angleška vojna ladja »Repulse«. Angleška ladja »Gibelterjon« je medtem že dobila dovoljenje, da nadaljuje svojo vožnjo, kamor hoče. Ladja je odplula v Melilo, kamor je že dospela.

Trgovinski dogovor z Grčijo

Minister dr. Vrbanič o pravkar sklenjenem trgovinskem sporazumu z Grčijo

BEOGRAD, 24. avgusta. AA. Po podpisu trgovinskega sporazuma z Grčijo je minister za trgovino in industrijo dr. Vrbanič izjavil:

Novi trgovinskotrgovinski sporazum s kraljevino Grčijo bo stopil na mesto začasnega trgovinskega sporazuma od 7. septembra 1935, ki poteče ob koncu meseca. Nova pogodba bo stopila v veljavo 1. septembra. Pogodba ureja v prvi vrsti obojestranski plačilni promet. Ker je naša trgovinska bilanca aktivna, kar je posledica obstoječih možnosti trgovinske izmenjave z Grčijo, nam je grška vlada topot priznala 35% svobodnega procenta pri plačilu jugoslovenskega v Grčijo uvoženega blaga. Zato bo naš uvoz v Grčijo poravnat 35% v devizah, ostanek pa v kompenzacijskih bonih. Grčija nam je izjemoma za gotove naše pridelke dovolila še večji svobodni procent, tako na pr. za deske in zaboje do 60%, za konopljo 60% za ječmen in oves 70%, za koruzo 70%, za pšenico 90%.

Tudi glede kompenzacijskih bonov se je naš položaj z novo pogodbo zboljšal, ker so določene nekoliko širše uporabne možnosti za te bone. Boni bodo služili ne le za plačilo grškega blaga, ki ga k nam uvažamo, temveč tudi za preskrbo naših ladij v grških pristaniščih, zlasti pa za izdatke naših potnikov v Grčijo. Določeno je, da bo moč v tujskoprometne svrhe potrošiti do 35 milijonov drahem, dočim je lani znašal ta znesek samo 12 milijonov. To vprašanje je urejeno med obema emisijskima zavodoma. Prav tako je urejeno tudi vprašanje likvidacije naših starih terjatev pri grški Narodni banki, v vsem kakih 40 milijonov dinarjev. Likvidacija teh starih terjatev je urejena tako, da ne bo šla na breme našega uvoza v Grčijo, marveč na račun drugih sredstev (interni dinar, tripartitna kombinacija, grški konzularni dohodki v naši državi, stroški naše svobodne cone v Solunu itd.). Te blokiranе terjatve ne bodo nobeno breme za našo trgovinsko izmenjavo z Grčijo.

Poleg plačilnega prometa ureja novi sporazum tudi trgovinsko izmenjavo, v kolikor je direktno omejena. Tako smo dobili mnogo večje kontingente za živino, in druge pridelke. Za drobnico smo dobili kontingent 700.000 glav, za fižol 50.000 met. stotov, za nasoljene ribe 3.000 met. stotov.

Nadalje je Grčija pristala na to, da oprosti uvozne carine uvoz našega bombažnega olja v Grčijo. Ta oprostitve nam je

bila posebno potrebna, ker smo začeli intenzivno gojiti oljnice.

Razumljivo je, da smo morali za te olajšave dovoliti Grčiji gotove protiolajšave. Težkoče so bile v tem, da so možnosti naših nabav v Grčijo omejene. Število predmetov, ki jih Grčija uvažava v našo državo, ni veliko. Poleg tobaka in vina, ki ne prihajata v poštev za uvoz v našo državo, je južno sadje, zlasti suho grozdje, zatek agrumi, kalofoni, bombažno predvilo in drugo. Uvoz teh predmetov iz Grčije moramo pospeševati zato, da bomo lahko izvažali poljske pridelke, les in podobno v Grčijo. Z novo pogodbo smo obnovili carinske olajšave, ki jih je Grčija že doslej uživala za suho grozdje, smokve, masline in preproge.

Ker smo upoštevali svoje dosedanje izkušnje, kakor tudi lastne notranje predpise, ki prepovedujejo uporabo suhega grozdja za izdelavo vina in žganja, smo morali ukiniti kontingente, na katere je bil uvoz tega blaga doslej omejen in ki v ostalem doslej ni bil v celoti dosežen. Glede korintskega grozdja so imeli Grki doslej uvažati s carino 10 dinarjev v zlatu kontingent 3.000 ton za predelavo v breztršarinsko žganje. Ta olajšava je povzročila ogorčene proteste naših vinogradnikov in sadjarjev, ki so bili z žganjem iz grškega grozdja prizadeti. Z novim sporazumom smo zaščitili te interese naših vinogradnikov ne da bi omejili uvozne možnosti Grčije. Pogodba dovoljuje namreč Grčiji, da sme uvoziti brez carine kontingent 6.000 ton korintskega grozdja, toda samo za predelavo v tršarinski alkohol. Tršarinski alkohol se pri nas pridobiva iz koruze, krompirja, melase in sadja. V kolikor bo ta olajšava porabljena, ne bo z njo prizadet naš vinogradnik in sadjarjev. V sporazumu so tudi potrebne določbe o nadzorstvu nad tem uvozom in zavarovanju plačila tršarinskega alkohola.

Na kraju želim poudariti še eno ugodno okolnost za naše trgovske stike z Grčijo. Naša monopolna uprava je prav te dni sklenila nakup 25.000 ton morske soli v Grčiji. Uvoz te soli bo pospešil absorpcijo kompenzacijskih bonov in razširil osnove za naš izvoz v Grčijo.

Mislím, da smo lahko zadovoljni s temi uspehi, zlasti, če upoštevamo velike težkoče, ki so nas ovirale. Pogodba bo ustregla interesom naših izvoznikov in koristila tudi grškemu gospodarstvu s tem.

Parcelacijska komisija v Tivoliju

Komisija je v soglasju z gradbenim odborom izvedbo parcelacije zavrnila

Ljubljana, 24. avgusta

V soboto smo poročali o nameravanem pričetku parceliranja ljubljanskega Tivolija. Zabeležili smo vesti, ki se razširjajo po Ljubljani v zvezi s to zadevo. Omenili smo tudi, da je zadeva že toliko daleč dozorela, da je na vidiku poslovanje parcelacijske komisije in da je stvar že močno prejudicirana.

In res se je parcelacijska komisija sestala danes ob 9 pod Cekinovo gradom. Koslerjevi dediči so zaprosili za parcelacijo vsega njihovega zemljišča, ležečega med brezami v tivolskem parku in Bellevuem pa tja do velesejemskega prostora in do Celovške ceste.

Poslovanje te parcelacijske komisije je vzbudilo mnogo pozornosti, saj je kaj svoj, jevrstna senzacija, ki presega po svoji važnosti običajne parcelacijske komisije. Parcelanti se namreč sklicujejo na neki dopis, ki da v načelu pristaja na parcelacijo celotnega zemljišča Cekinovega gradu in da je bil temu dopisu odnosedno odloku priložen celo osnutek parcelacijskega načrta, na katerega se prosilci naslanjajo in ki so ga tudi uporabili. Ta odlok, da je izdal nek mestni urad in da je bil izdan po pooblastilu mestnega predsednika.

Mejaši, med katerimi je tudi mestna občina kot privatna lastnica zemljišča ob južni strani spornega kompleksa, ugovarjajo nameravani parcelaciji v ogromni večini, le pivovarna »Union« ni imela pomislekov. Ne ugovarjajo le iz svojih ožjih

interesov, marveč predvsem iz širših, javnih interesov. Iznašajo mnogo argumentov proti nameravani parcelaciji, med katerimi so stvarni in tehnični razlogi, ki jih spoznavamo in uvidevamo vsak Ljubljančan in vsak prijatelj narave.

Pa tudi v formalnem pogledu se je na komisiji polagala važnost med drugim na dejstvo, da regulacijski načrt, ki je od nadzorstvene oblasti za ta okoliš odobren, ne predvideva nikake parcelacije in da obstoja celo povsem pozitivna določba, ki je zaščitila ves ta okoliš pred parceliranjem. Nadalje se poudarja, da ne more dosedanjih sklepov občinskih uprav kar via facti razveljavljati noben mestni urad ali odbor in še manj kak posameznik, dokler se obstoječa določila ne izpremenijo s posebnim sklepom mestnega sveta. Ta pa ne bi smel obravnavati zadeve samo v korist enega posestnika in samo na tem zemljišču, marveč bi moral upoštevati zemljišča vseh prizadetih posestnikov, ali pa nobenega, predvsem pa se ozirati na javne interese. Zato tak odlok, na katerega se parcelanti sklicujejo, ne more prav v ničemer stvari prejudicirati, čeprav je zadeva mučna, ker bi se skoraj zgodila usodna, nepopravljiva pogreška.

Ko to pišemo, obravnava še traja. — Ob zaključku lista doznevamo, da je parcelacijska komisija v soglasju z gradbenim odborom zavrnila izvedbo parcelacije. Stvar pride tudi še pred mestni svet.

Delo v Ljubljani zopet počiva

V nevarnosti je oporni zid vzdolž Ljubljanice na levem bregu

Ljubljana, 24. avgusta.

Regulacijo Ljubljanske preganja nena- vladno zla usoda, zlasti letos. Komaj se do- bro popriimejo dela, že zopet ga morajo ustaviti, da počiva najmanj po nekoliko dni, včasih pa tudi tedne. Zaradi velikih ovir ima baje podjetje že veliko izgubo, končnega pa še ni niti polovica dela.

V sredo je delo zopet zastalo za delj časa in ne moremo niti povedati, kdaj ga bo- do nadaljevali. A zlobni jeziki v Ljubljani trdijo, da se v Ljubljani vedno kaj podira. Zdaj je pa v resnici v nevarnosti oporni zid vzdolž Ljubljanice na levem bregu (Trnovskem pristanu), kakor trdi podjetje. Poročali smo, da je na desnem bregu ob prulski šoli zdrsnilo v strugo nabrežje, ki je bilo že delno ohlaidano. In sicer zaradi slabega, nestabilnega terena. Prav tako slab teren je tudi na levem bregu in sicer je to naplavina Ljubljanske. Voda to usledilo od deževju zelo razmoči in kadar je struga odprta. Zaradi tega je velika nevarnost, da se bregovi krusijo in drse v strugo. Ob le- vem bregu so nabrežje strmo obrezali, kjer bi naj betonirali oporni zid, ki bo do na njem slonele še težke pristaniške stopnice. Obrežna zemlja se je začela krusiti in dr- seti v strugo. Kjer je zid že zbetoniran zemlja pritiska nanj in ker je temelj zidu zelo plitvo, je nevarnost, da ga zemlja potisne od brega. To se je baje že zgodilo in sicer je potisnilo zid za nekaj centime- trov od nabrežja. Podjetje trdi, da so di- menzije temelja preslabše, ter da ne more prevzeti odgovornosti za zid, ki bi bil zbe- toniran na tako slabih temeljih. Terenska sekcija pa trdi, da so temelji dovolj močni in da je samo nepravilen način dela. Pod- jetje bi ne smelo odkopati hkrati toliko zemlje od nabrežja in ne poglobiti struge tako daleč naprej dokler še ni zbetoniran zid. Zdaj je nevarnost, ker je izkopane- ga že toliko izkopa, da od deževju in ko bi morali odpreti vodo, voda še bolj razjeda bregove in razmoči usledilneko zemljo, ki zaradi tega drsi v strugo.

Tako je nastal spor med podjetjem in te- rensko sekcijo. Terenska sekcija je ustavi- la delo in danes bi morala komisija pre- jekati teren, ter ugotoviti njegovo nosil- nost. Ker pa je včeraj zelo deževalo, se je na- teklo v strugo zopet mnogo vode in ko- misija danes ni mogla poslovati. Večina delavstva počiva že od srede. Zaposleni so bili samo tlakovalci struge, ki pa danes tu- di niso mogli delati, ker je voda preplavila strugo.

Delavci, ki so bili zaposleni pri betonira- nju opornega zida in pri kopanju temelja zanj, so morali ustaviti delo sredi tedna in

zato jim podjetje po zakonu ni moglo od- povedati. Delavci bodo zahtevali, da jih podjetje plača tudi za dni, ko ne delajo, češ, da delo ne počiva po njihovi krivdi, in da bi jim podjetje moralo odpovedati po zakonu. Zato prihajajo vsak dan k Ljub- ljani, da se podjetje prepriča, da so vsi prisotni, kakor da so prišli delat. Postaja- jo ves dan ob strugi, dokler bi moral traja- ti delovni čas. Zaradi tega bodo nastali še spori in delavstvo najbrž ne bo tako kmalu prešlo mezd za čas, ko ne dela. Vendar pa je večina delavcev, in sicer oni, ki so bili zaposleni pri izkopavanju in odvažanju materiala iz struge, na dopustu in ne bo zahtevala mezd za čas zastoja dela.

Tlakovati bi morali še okoli 13.000 kv. metrov struge. Na dan tlakujemo približno 120 do 150 kv. metrov. Zaposlenih je 60 tlakovalcev. Iz tega izprevidimo, da imajo samo s tlakovanjem še najmanj za tri me- sece dela, če bo šlo vse brez ovir. Zato lahko trdimo, da dela ne bodo mogli kon- čati v predpisanem roku.

Josipina Jankovič

Mengoš, 24. avgusta

Letos za svoj god je praznovala gospa Josipina Jankovič, rojena Plahuta, svojo 75. letnico rojstva, danes je pa ni več med živimi. Kar verjeti ne moremo, da je ta vest resnična, da je dobra, blaga žena, vneta podpornica naprednih društev, zna- na dobrotstva revežev, tako nemadoma odšla od nas. Davi jo je ugrabila neiz- prosna smrt, še čisto in krepko, da bi ji nihče ne bil prisodil sedmih križev in pol.

Pokojna Josipina Jankovič je bila roje- na 17. marca 1861. v Kamniku. Kot 19-letno dekle se je omožila s posestnikom in klju- čavničarskim mojstrom v Mengšu, daleč naokrog znanim solidnim obrtnikom, s ka- terim sta imela 16 otrok. Od teh živi še pet hčera in vse so dobro preskrbljene. Ena hči je soproga znanega veletrgovca v St. Vidu pri Stični g. Krasovca. Leta 1910 ji je smrt ugrabila moža. Ostala je sama kot skrbna mati svojih otrok, krepko je prišla za delo in do svoje smrti je vzorno vodila sama trgovino in posestvo. Bila je srčno dobra in poleg težko prizadetih svoj- cev bodo bridko občutili njeno izgubo tudi mnogi reveži, ki jim je bila plemenita dobrotnica.

Pogreb blage žene bo v sredo ob 10 na pokopališču v Mengšu. Bodi ji lahka zemlja, žalujočim svojcem našo iskreno sožalje!

7574 trgovskih in obrtnih vajencev

Izreden pomen strokovnega nadaljevalnega šolstva za gospodarstvo in tehniko

Ljubljana, 24. avgusta. V začetku septembra se letos začne pouk v strokovnih nadaljevalnih šolah za prvo razrede po novi uredbi. V soboto je bila seja Banovinskega odbora za strokovno nadaljevalno šolstvo v Ljubljani (ob 9. v kontorski dvorani trgovske akademije). Pri nas živi približno 150.000 ljudi od obrtnega dela in v naši banovini je okrog 30.000 obrtnih obratov. Če iz tega je razvidno, da imajo obrtno nadaljevalno šolstvo izredno velik pomen za razvoj ter napredek obrti in gospodarstva, kajti dober obrtni narasčaj, kakor tudi trgovski, lahko dajejo le dobro strokovno nadaljevalno šolstvo.

Vendar te šole pri nas, ki bi se prav za prav morale imenovati strokovne vajenske šole in bi morale biti povsem samostojne s svojimi šolskimi poslopi, delavnicami in strokovnim osebjem — še niso idealne. Izgovor vemo že vnaprej — ni denarja. Vprašanje financiranja strokovnih nadaljevalnih šol še vedno ni zadovoljivo rešeno. Od 1. 1928-29 te šole v naši banovini ne prejema več državnih subvencij. Vzdržujejo jih občine, banovina, Zbornica za TOJ, trgovske organizacije in nekaj izdatkov tudi krijejo sredstva sklada, ki se vanj stekajo globo zaradi prestopkov obrtnega zakona. Krediti za strokovno nadaljevalno šolstvo so iz leta do leta manjši in moramo celo govoriti o nevarnosti, da se bo organizacija strokovnega nadaljevalnega šolstva, ki je pri nas na najvišji stopnji, zrušila, če ne bo kmalu ustvarjena za njo trdna denarna podlaga. Seja banovinskega odbora za strokovno šolstvo se nam zdi še posebno važna pred začetkom šolskega leta.

Inspektorat strokovnega nadaljevalnega šolstva je pripravil podrobno statistično poročilo o šolstvu svojega področja za šolsko leto 1935-1936 (V oklepaju navajamo številke prejšnjega šolskega leta).

Obrtnih strokovnih nadaljevalnih šol je bilo v preteklem šolskem letu 88 (55) s 140 razredi (186). Obiskovalo jih je 5535 vajencev in vajenk (3863), poučevalo je pa 283 učiteljev (310). Pred gospodarsko krizo je bilo vajencev sedemdeset več. Tako je bilo na pr. pred desetimi leti (1926) 13.628 trgovskih in obrtnih vajencev, obrtne in trgovske šole pa je obiskovalo 7600 vajencev ali 56 odst. Ta odstotek se je naslednja leta nekoliko dvignil, a se je kmalu zopet znižal na prvotno nižino.

V krajih, kjer je premalo vajencev za nadaljevalno šolstvo, prireja tako zvane občinske strokovne tečaje, ki jih je v preteklem šolskem letu 21 (2) s 26 oddelki. Obiskovalo jih je 555 vajencev in vajenk, poučevalo pa je 78 učiteljev.

Gremialnih trgovskih šol je bilo lani 10 (12) s 24 razredi in 573 (578) vajenci in vajenke, ki jih je poučevalo 54 (58) učiteljev. Zanimivo je primerjati te številke s prejšnjimi leti. Tako je bilo v šolskih letih od 1928 do 1934 17 gremialnih trgovskih nadaljevalnih šol. Leta 1928-29 so imele te šole 37 razredov in 790 učencev. Leta 1933-34 pa je obiskovalo te šole samo 590 učencev, torej že 200 manj in kakor vidimo, število učencev se vedno pada.

Seja jeseniškega občinskega odbora

Jesenjce, 23. avgusta

V petek zvečer se je vršila v mestni posvetovalnici na magistratu srednje dobro obiskana seja občinskega odbora. Pred pričetkom seje je občinski odbornik g. dr. Ivan Štempihar stavil nujen predlog, naj se obravnava na tej seji tudi akcija prebivalcev naselja Pod Mežakijo, ki delajo na to, da bi se to naselje zopet priključilo občini Gorje. Predlog je bil soglasno sprejet in se je obravnaval na koncu seje.

Član občinske uprave g. dr. Rekar je poročal o ponudbah in oddaji del za izpolnitev mestne električne razsvetljave. To veliko delo se bo izvršilo v dveh etapah. Dela za prvo etapo so preračunana na Din 49.004.—, dela za 2. etapo na Din 510.992,23, blag. dnev. obd. na l. 1936-37 Din 510.992,23, blag. dnev. obd. na l. 1936-37 Din 60.523,01, blag. dnevnik depozitov po Din 41.999,09. Skupni saldo Din 977.415,40. Od tega je v gotovini Din 528.786,39, v vred. notnih papirjih pa Din 448.629,01. Predsednik je poročal, da je našel blagajniško poslovanje v vsotnem redu. Orodvalce soc. odseka je predlagal odobritev prevornih stroškov za delo šteto in poravnavo obrtnih stroškov za dva otoka, ki se nahajata v okolici v Zavotšču Vincencijeve konference v Kričkovem domu. Njegovi predlogi so bili soglasno sprejeti.

Na koncu se je obravnaval predlog g. dr. Štempiharja, da naj se na tej seji razpravlja o akciji prebivalcev Pod Mežakije naselja v bližini Gorje. Predsednik ob-

V krajih, kjer je dovolj vajencev in posameznih strok, so tudi posebne strokovne nadaljevalne šole, ki jih je bilo lani 8 (8) s 47 razredi (45) in 1027 (1120) učencev. Med te šole spada grafična, gostinjska, umetne ženske in moške oblačilne obrti, mehanično tehnična itd. Prejšnja leta je bilo teh šol 11 in še leta 1933-34 jih je obiskovalo 1812 učencev.

Vseh strokovnih nadaljevalnih šol je bilo v lanskem šolskem letu 77, kakor predlanskim, s 317 (306) razredi in 5690 učenci (5561), ki jih je poučevalo 503 učiteljev (452 učiteljic). V šolskem letu 1934-35 pa 447 učiteljev. Te številke niso posebno razveseljuje na prvi pogled v primeri s številskimi prejšnjih let. Tako je bilo prejšnja leta samo obhiti nadaljevalnih šol 79. Vseh šolskih razredov je bilo v šolskem letu 1929-1930 320 z 8.455 učenci. V šolskem letu 1933-34 pa je bilo samo še 272 razredov in 5513 učencev.

K šolskemu statističnemu poročilu je letos priložena še podrobna statistika o zaposlenosti vajencev in vajenk v naši banovini po strokah. Žal, številke niso popolne, ker je izmed 279 združenj poslalo kljub pomenu zahtevam podatke le 250 združenj. (Dobro bi bilo, če bi inspektorat navedel tistih 29 združenj, ki niso hotela dati podatkov.) Pri 250 združenjih je zaposlenih 5427 vajencev. Šolo jih je obiskovalo 4.174. brez šolskega pouka je pa bilo 1253 vajencev; vajenk je bilo zaposlenih 2120. Šolo jih je obiskovalo 1516. 604 so pa bile brez pouka. Brez pouka je bilo torej 1855 vajencev in vajenk, kar je še vedno precej visoko število. Vendar je pa po poročilu inspektorata strokovnega nadaljevalnega šolstva obiskovalo v lanskem šolskem letu šolo 75 odst. vajencev.

Našemu strokovnemu nadaljevalnemu šolstvu bi morala javnost na oddolžnih mestih posvečati največjo pozornost. Mnogo večjo kakor so mu doslej.

Predlogi strokovnih organizacij delojemalcev

1. Za vajence in vajenke v okolici sedeža strokovne nadaljevalne šole ali občinskih tečajev, da do 10 km oddaljenosti obvezno obiskujejo te šole.

2. Zeloziška direktorja in avtobusna podjetja se zaprosijo za znižanje vožnje na eno četrtino prevoznih stroškov za vse vajence in vajenke, kateri bodo obiskovali strokovne ali občinske nadaljevalne šole in tečaje.

3. Vsa obrtna in trgovska združenja morajo predložiti do 1. septembra 1936 seznam obrtnikov in trgovcev ter zaposlenih vajencev in vajenk po poštinih okoliših in srezih, da se na ta način ugotovi, kje bi se letos dale otvoriti nove strokovne nadaljevalne šole ali tečaji — direktno kraljevski banski upravi.

4. Zakaj se ni v Mokronogu otvorila strokovna nadaljevalna šola, kjer je ena najstarejših šol v Sloveniji. Letos je poteklo že 10 let, odkar se ni poučevalo obrtnega in trgovskega narasčaja na tej šoli kljub temu, da ima mokronoški okraj nad 60 vajencev in vajenk zaposlenih.

čine je na interpelacijo odgovoril, da je radi tega gibanja pozval vse prebivalce tega naselja dne 21., 22. in 23. avgusta na občino, da se tu pismeno izjavijo za občino Jesenice ali Gorje. Občini sami je vseeno, kam se voliči izjavijo, treba pa je o tem voditi račune, preden se začne v tem naselju graditi vodovod in električna razsvetljava, kar bi stalo občino Jesenice 190.000 Din. Z gradnjo vodovoda bi začeli te dni, sedaj pa je odloženo za toliko časa, da se vidi, za katero občino se bodo odločili voliči. K besedi se je glasil tudi član uprave g. dr. Obernel, ki je poudaril, da velja za občino Gorje prav tisti gradbeni predpisi kot za občino Jesenice. V slučaju, da se voliči tega naselja odločijo za občino Gorje, bodo morali otroci tudi obiskovati šolo v Gorjah. Zdravstvo na službo v občini Gorje tudi ni na isti višini kot na Jesenicah, občinske doklade pa so v Gorjah skoraj za 40% višje kot v naši občini.

Ker je bil s tem dnevnim red izrpan, je predsednik občine zaključil sejo in se zahvalil za udeležbo in debato.

Trije samomori

Ptuj, 23. avgusta.

V prijaznem Bregu pri Ptuj, je, kakor smo že poročali, izginila v četrtrek z doma 32-letna Frančiška Peria, ki si je pred odhodom prenesla žile na rokah. Domači so jo zamenjali dva dni. V soboto dopoldne pa je nenadoma prislopa vest iz Markovce, da so tam potegnili iz Drave ženske truplo. Poročilo so takoj oddali v Markovec in spoznali v utopljenki svojo hčer, ki je imela pretrgan vrat. Prepeljana je bila v mrtvašnico mestnega pokopališča v Ptuj, kjer je bila večeraj ob veliki udeležbi občinskih pokopanih. Delavski pevski zbor ji je zapel v slovo dve žalostinki. Pokopina je sadnje čase veliko trpela na živčni boleznini ter je v obupu storila ta borek. Starša jo je udušec bridko prizadel, tem bolj, ker so lani na tragičen način izgubili svojega sina, ki je služil pri mornarici in je izgubil svojo mlado življenje pri avtomobilski nesreči pri Splitu.

Ni se pa še pogojevalo prvo razburljenje, ko je v soboto zvečer okoli 11. ure sadnel strel iz samokrosa. Z enim strelom si je

uničil svoje mlado življenje oskrbnik veleposredstva trgovca Preleca iz Maribora 30-letni Gosak Josip iz Brega. Ustrelil se je, kar na cesti v bližini Arsenjakove hiše. Poginjal si je iz samokrosa kroglo v glavo in je bil pri priči mrtov. Kaj je pognalo marjivega uslužbenca v smrt, ni znano.

Prvi pedagoški tečaj v Ljubljani

Veliko zanimanje za sodobna pedagoška vprašanja — Tečaj je posežalo 230 učiteljev

Ljubljana, 24. avgusta.

V soboto je pedagoško društvo v Ljubljani zaključilo prvi pedagoški tečaj, za katerega je vladalo med učiteljskim ogromno zanimanje. V zgodovini slovenske vzgoje in pouka ni primere, da bi učiteljsvo v tolikšnem številu posežalo tečaj ter kazalo tako živo zanimanje za vsa aktualna pedagoška vprašanja. Vpisanih je bilo 227 učiteljev iz vseh krajev dravske banovine, osobito so bili zastopani učitelji iz bivše ljubljanske oblasti, po večini mlajši, častno pa so bili zastopani tudi starejši, med njimi celo nekaj nadzorovnikov in šolskih upraviteljev. Nekaj učiteljev je poslušalo predavanja, ne da bi bili vpisani v tečaj!

Pedagoško društvo, ustanovljeno šele o veliki noči, si je nadelo nalogo, da priredi med letošnjimi počitnicami pedagoški tečaj. Skrbno zasnovani spored predavanj je pokazal, da so predavatelji odlično izpolnili nalogo prečistili marsikatero odnose do pedagogike in kar je glavno: vzbudili so v tečajnikih živo hrepenenje po nadaljnji strokovni samozabrazbi.

Predsednik pedagoškega društva univerzitetni profesor g. dr. Karel Ozvald je v svojem referatu poudarjal vzgojni pomen in vpliv svetovnega nazora in ljudske morale na posameznika ter na občestvo in skupine ljudi. Zdelo se je, da bi imeli ljudje več spoštljivosti do vzgojnih sil, ki tudi nezavedno vplivajo na posameznika.

G. dr. Brunen, prvi slovenski ljudskoslovski učitelj z doktorskim naslovom, je razpravljal v svoji temi »Učitelj — vzgojitelj — človek« o tipu zgolj vzgojitelja in zgolj učitelja ter opozarjal na izredno važnost človeka v vzgojni teoriji in praksi. Zelo zanimiva je bila analiza pedagoškega akta kot poseben način ustvarjanja.

Učitelj g. Hreščak je pokazal v svojem referatu ob razvoju gospodarskih in socialnih razmer vzporedni potek pojmovanja pedagoških idej in šolske vzgojne cilje. Podal je sociološko utemeljitev sodobnih pedagoških naziranj. Učitelj gosp. Mencej je razpravljal zelo podrobno in temeljito o problemih individualne in socialne pedagogike, njene nadvlade v pedagoški zgodovini ter odvisnosti od vsakokratnega duha časa. Odločno je zavrnil individualno pedagoško in pokazal socialno pojmovanje vzgoje kot današnji dobi primerno. Prof. g. Bojc Etbin je govoril o pomenu strukturne psihologije za pedagogiko. Prikazal je celotno pojmovanje človekove duševnosti ter označeval strukturo pojmov in družabnih organizmov. Prof. Čopić je prikazal svoje temeljito pojmovanje o miljeju in življenju našega šolskega otroka. V izrazitih barvah in številkah, ki glasno govore o gospodarskih težkočah našega naroda, je prikazal materijalno in socialno stran vzgojnega dela ter moralni milje, iz katerega izhaja naš učenec. Kot posebno važno je opozoril vse tečajnike, da nujno priobčijo in spoznavajo svoj milje, kajti le tako je možno vzgajati. Učitelj g. Pahor je zjel zelo globoko in izdelano organizacijo in ideologijo fašistične vzgoje iz njenih socioloških političnih temeljev. Na primerih je pokazal zelo zanimive praktične posledice fašistične šolske politike.

Zelo zanimivo je bilo predavanje univerzitetnega docenta g. dr. Gogale, ki je na kaj lahek način prikazal značaj in strukturo (ustroj ali tip) človeka. Našel je nešteto značajev, ki se razlikujejo in med seboj prepletajo. Žal, da zaradi pomanjkanja časa ni navedel, katere vrste lastnosti so vsebovane v enem značaju. Vsak učitelj bi moral biti dober poznavalec ljudskih in še posebej otroških značajev (Menschenkenner) kajti le tako je možna individualna vzgoja.

Gđ. Vodetova je razpravljala o težko vzgojljivih otrocih, dočim je gđ. Vodnikova, ve podala zanimiv referat »Delo kot vzgojni in metodološki princip«. G. Solar je predaval »O vzgojnem pomenu pouka slovenskega«.

Zelo aktualen in zanimiv je bil referat g. prof. Černejeve »Načela moderne metodike«, kjer so tečajniki spoznali temelje sodobnega šolskega dela. Žal, da ni izšla iz bistva samega. Znano je, da šola ni samo »orodje« v službi izobrazbe. Šola je že od nekdaj odzračjala ekonomskemu in socialnemu ustroju družbe. Zato življenje vodi šola, ne more pa šola voditi. »Nova« šola mora iti skozi življenje, da ga bo spoznala v vseh njegovih oblikah v mestu in podeželju. Priznati si moramo, da je »stara« šola vseskozi odgovarjala duhu in razmeram svojega časa, ne more pa si več lastiti svoje »pravice« dene, bo je razvoj krenil še daleč naprej v znamenje, ki ga označuje naš pedagoški klasik dr. Ozvald — v živo dogajanje.

Ideja življenjske šole odgovarja sodobnemu stremljenju po sintezi v smeri dinamizma. Današnja reformirana družba je v svojemu ali evoluciji, zato gre tudi težnja za tem, da: 1. soodčujejo najširše ljudske plasti pri ekonomskih in socialnih odnostih. 2. Šola je ustanova za vzgojo čim popolnejše osebnosti in s sodelovanjem kulturne in gospodarskega stanja človeštva. 3. Otroci in družba sta si v medsebojni odvisnosti. Razvoj otroške duševnosti teme-

Prepeljan je bil v mrtvašnico na Hajdina. Težji samomorič je pa 70-letni, bresposelni krojač Tomaz Japel, doma iz Sv. Trojice v Halosah, ki si je končal življenje prejšnji teden s tem, da se je vrغل pod jutranji osebni vlak v bližini postaje Hajdina.

Iji na strukturo psihologiji in socialni psihologiji. Zato naj bo pouk nove šole koncentracijski ali strnjeni. Kot odsev svetovne težnje po sintezi je prodirlo isto spoznanje v sodobno narodno šolo. Pa bo kdo mislil, da zanetjujejo »no. vo« šolo v Nemčiji in Avstriji. Te dni sem hospital na neki berlinski osnovni šoli. Reči moram, da je Kriek res zavrnil iz nemških šol delovno zajednico, ostal pa je kljub temu strnjeni pouk, ki je prirojen današnjemu narodno-socialističnemu družabnemu redu. Po Krieku vlada v človeku prah, Njemu je vse zajednica ali narod ene krvi ali rase na enih tleh (Blut und Boden). Po njem je vzgoja diktatura zajedniškega duha. Isto je sedaj tudi v Avstriji in Italiji, kjer je vzgoja preusmerjena v sedanjí družabni red. Pouk pa je vseskozi sintetičen in upošteva učencevo samodelavnost.

Kako nam je torej razumeti strnjeni pouk? Čisto prosto po Linkeju: »Strnjeni pouk hoče otrokom starostni stopnji primerno približati človeško in prirodno življenje na tleh domačije v njega prirodni povezanosti. V ta namen se uporabljajo vsa priznana pedagoška načela, tako da se izseki in problemi domačije prikažejo deci v svoji celotnosti kot živa slika življenja«.

Predaleč bi zašel, če bi se spuščal v podrobnosti življenjske šole in načel moderne pedagogike, katere je predavateljica obrazložila prav dobro, le da je za izhodice vzela življenjsko in otroško bližino. Ker je temeljna zahteva strnjene pouka, da mora izhajati vse šolsko delo iz otrokove interesne sfere, bi stavljal jaz kot prvo načelo, načelo veselja kateremu sledi načelo spontane produktivne aktivnosti itd. V ostalem pa bi porazdelil vsa važna načela 1. napram otroku, 2. napram kulturni dobrini, 3. napram učitelju. Načelo svobode, ki velja za učitelja, t. j. prosta meloda, ki se ne ozira na učni načrt in urnik, ki visiše še vedno nad učiteljevo glavo kot Damoklejev meč in še nekaj: svobodno delo napram oblastem!

Ga. prof. Černejeva je podala omenjeni referat z vso vestnostjo in natančnostjo. Žal, da ji je bilo odmerjeno premalo časa. Serno ta referat v zvezi s strnjnim poukom zahteva teden dni temeljitega razglabljanja, kateremu bi moral slediti praktično delo, t. j. vodilna smer pouka ali boljše delovna enota v razredu. Hospitalcija pa bi ne smela trajati eno dopoldne, marveč toliko časa kolikor traja delovna enota pouka t. j. 1 do 2 tedna, kar bo vodstvo tečaja prihodnjič po možnosti prav gotovo upoštevalo.

Za zaključek sta dr. Ozvald in Čopić podala svoja referata o šolstvu v Nemčiji in Češkoslovaški. G. dr. Ozvald je dejal, da se ne more dovolj načuditi »duševni lakoti« našega učitelstva, ki je sledilo ves čas z največjo pozornostjo izvajanjem številnih predavanj. Pedagoški tečaj je za letos dovršil svoje poslanstvo. Naj mu bo izrečena na tem mestu javna zahvala, predvsem pa vodji univerzitetnemu profesorju g. dr. Ozvaldu in njegovim sodelavcem prof. dr. Gogali in prof. Čopiću, ki so skrbno zastavili vse svoje sile, da je v izpolnitvi vrzeli naših šol storjen zopet korak dalje. Prihodnje leto bo pedagoški tečaj v Mariboru, priredila ga bo pedagoška centrala.

Rudolf Brelok.

Konferenca industrijcev na Bledu

Ljubljana, 24. avgusta.

Včeraj je bila na Bledu pod predsedstvom g. Vladimira Arka in ob udeležbi predstavnikov industrije iz vse države konferenca Centrale industrijskih korporacij. Posebno mnogo je bilo udeležencev iz Slovenije, Predsednik g. Arko je poročal o položaju industrije v naši državi in naglašal pomen delavskih pokretov za industrio, ki se mora zdaj ravnati po direktivah drugih gospodarskih panog. Pomudil se je zlasti pri kontroli uvoza v trgovskih stikih z Nemčijo, ki diktira zdaj smer naše zunanje trgovine. O socialno političnih razmerah je govoril generalni tajnik centrale g. Djoka Čurčin, ki je predlagal ustanovitev paritetnih odborov delavcev in delodajalcev, ki bi določili pogoje dela.

Tajnik Zveze industrijcev za Slovenijo g. dr. Adolf Golia je predlagal izpremembo osnutka uredbe o minimalnih mezdah in se izrekal za uvedbo enotne meze za vso državo. Ta minimalna meza bi se lahko v poednih banovinah znižala za 15%. Konferenca se je izrekla za ta predlog, ki ga bo proučil poseben odbor. Tajnik Centrale industrijskih korporacij g. dr. Gregorčič je poročal o finančni politiki samoupravnih teles glede na industrio ter zahteval zakon o financiranju samouprav. Država naj bi urenila to vprašanje tako, da bi dala primeren del dohodkov razpolago banovinom in drugim samoupravnim edinicam. Nadalje so bili predloženi referati o zaščiti industrije, o razmejitvi industrije napram drugim proizvodnim stanjem, ter o zaščiti domače

podjetnosti pri državnih in samoupravnih dobavah. S konferenco so bile poslane pedravnne brzojavke ministrskemu predsedniku, trgovinskemu, notranjemu, vojnemu ter ministru socialne politike in narodnega zdravia. V brzojavkah pravilo predstavnikov industrije, da so pripravljeni sodelovati pri obravnavanju vseh aktualnih problemov, zahtevajo pa, da se jim dovoli neodvisno delo in protestirajo proti zasedbi tvornic po delavcih.

Beleznica

KOLENDAR

Danes: Ponedeljek, 24. avgusta: katoličani Barol, sp.

DANASJNE PRIREDITVE

Kino Matica: Zaprtio
Kino Ideal: Sen o sreči
Kino Union: Dne pod bljem
Kino Sloga: Zaprtio do 31. t. m.
Kino Šiška: Idealni soprog
Kino Moste: »Mala mamica« (Franciška Gaal)

DEZURNE LEKARNE

Danes: Sušnik, Marjan trg 5, Kuralt, Gosposvetska cesta 10, Bohinec ded., Cesta 29, oktobra 31.

Iz Celja

—c Razmere na delovnem trgu. Pri eks. pozituri javne borze dela v Celju se je od 11. do 20. t. m. na novo prijavilo 30 brezposelnih, delo je bilo ponujeno za 19 oseb, posredovanj je bilo izvršenih 10, odpotvalo je 14 oseb, odpadli sta 2 osebi. Dne 20. t. m. je ostalo v evidenci 198 brezposelnih (175 moških in 23 žensk) nasproti 194 (172 moških in 22 žensk) dne 10. t. m. Delo dobijo: 6 služkinj, 4 kmečke dekle, 3 kuharice, 1 postrežnica, 2 mizarja ter po 1 krojač, kovač in hlapec.

—c Velik pretep v gostilni. V soboto se je v neki gostilni na Bregu spilo več gostov. Kmalu se je razvil pretep in so se zabliškali noži. Nekdo je zasadi 53-letnemu, pri regulaciji Savinje v Tremerju zaposlenemu delavcu Avgustu Janežiču iz Zagrada nož v desno roko. Janežičeva pršokoba je bila tako težka, da so ga morali prepeljati z reševalnim avtomobilom v bolnico. Pri pretepu je bilo nekaj oseh lažje ranjenih, ti pa so odšli pozneje sami domov.

—c Sokolsko društvo v Celju bo privedlo v sredo 26. t. m. ob 20.30 v telovadnici v Sokolskem domu v Gaberju pozdravni večer olimpijskemu tekmovalcu br. Konradu Grlicu iz Celja. Članstvo je vabljeno, da se udeleži pozdravnega večera v čim večjem številu.

Iz Maribora

— V tork obiška seja. Mestni župan g. dr. Juvan je za turek, 25. t. m., akical X. redno sejo mestnega sveta. Dnevni red obsega zelo važne komunalne zadeve.

— Roparski napadalec? Mariborska policija je včeraj aretirala Friderika L., ki je osumljen roparskega napada na Cebeta, ki je v Betnavskem gozdu bil oropan in slama napadalec zadala z nožem 7 zabodljivcev. Preiskava to dognala, če je L. pravi krivec.

— Tatovi na Glavnem trgu. Posesnici Jeri Rojkovi iz Grajene je nekdo ukradel z voza na sadnem trgu ročno torbico z vsem izkupičkom za sadije. Tatvina je osumljena naka starejša ženska.

— Ze drugi ukraden toln. Pretekli teden smo poročali, da je neki mladenič ukradel trgovcu Francu Dobrajcu 1200 Din vreden toln in se odpeljal z njim v Ptuj, kjer ga je policija aretirala. Čoln so vrnil lastniku. V soboto pa je isti čoln zopet postal plan neznanega tatu. O tatvini je bila obveščena policija.

— Piščancev se je zahotelo neznanemu storilec, ki se je preteklo noč spazil v klet zasebnega uradnika Emerika Herzoga v Ipatčevi ulici. Človeški dihur je podalil 10 najlepših piščancev in izginil.

— Mladina izginja. Mehanik Josip Košir z Aleksandrove ceste je prijelil policiji, da že od 8. t. m. pogreša 21letnega sina Jojopa, ki je bil svoj čas pri mornarici. Od doma je pobegnil pred dnevi tudi 10letna Jerica Usarjeva iz Slovenske ulice. Za obema pogrešancema poizvadaju policija.

— Naplavljen truplo. V Spuhlju pri Pljuju je Drava naplavila truplo nekega dečka, v katerem so spoznali 12letnega Josipa Lubaja iz Dolnje Počehove, ki je 17. t. m. pri kopanju v Dravi utonil.

— Smrtina nesreča na dravskem brodu. V soboto okoli 21. ure zvečer se je pripetila na meljemem brodu nesreča, ki je zahtevala življenje 27letne v Hutterjevi tovarni uslužbene Olge Švarčeve s Pobrežja. Zvečer se je peljala s svojimi tovarišicami z Merdavošnim brodom z dela domov. Ze se je brod bližal mostiču na pobraški strani ko je hotela Švarčeva skočiti na mostiček ki ga pa ni dosegla. Padla je v valove, ki so jo v hipu zagnili. Nesrečnica se ni vol prikazala na površje in vse prizadevanje brodarja je ostalo brezuspešno, ker je mlada žena utonila. Nesrečnica zapuša užalosteneza moža.

Iz Ljutomera

— Zborovanje konjerejcev Ljutomerskega sreza. V nedeljo se je vršilo zborovanje konjerejcev Ljutomerskega sreza v gostilni Vreg. Zborovanje je sklicalo Kolo jahalcev. Zadruga za reje žrebet in konjerejsko društvo Udeležba je bila zelo le. pa, raj je šlo zato ali naj se se prirejaio dirke v Ljutomeru ali sploh ne. Zborovanje je bilo pretežno značaja in je bila sesavljen dolga reslucija, ki odgovarja na dopis ministrstva, ki pravi, da kmetje niso za šport ter da se jim ne da za konjske dirke nobena podpora.

— Osebné zadeve. Otvarko na službo je pcdala g. Sever Matcja, učiteljica v Kričevih Za upravnika banovinske hiralnice v Radgoni je bil imenovan g. Magdč Ivan iz Ključarovec pri Ljutomeru, ki je iz zelo premožne kmetijske hiše.

DNEVNE VESTI

— Proslava rojstnega dne kralja Petra II. na čehoslovanskih šolah. Na čehoslovanskih šolah bodo v soboto 5. septembra proslavili rojstni dan našega kralja Petra II. Na vseh šolah bodo v nedeljo 6. septembra ves dan izobeležene zastave.

— Velika tekma sadjarjev bo napoved tudi pri nas in sicer na razstavi »Sodoben vrtnarstvo« v Ljubljani. Sadjarstvo in vrtnarstvo sta dve stvari, ki sta si v preteklih letih pridobili vedno večji pomen. Vse sadjarje in vrtnarje, ki so se posvetili tej delavnosti, bo v Ljubljani, na razstavi »Sodoben vrtnarstvo«, imela priložnost, da svoje delo predstavijo. Tekma bo potekala v dveh delih: prvi del bo namenjen sadjarjem, drugi del vrtnarjem. Tekma bo potekala v dveh delih: prvi del bo namenjen sadjarjem, drugi del vrtnarjem. Tekma bo potekala v dveh delih: prvi del bo namenjen sadjarjem, drugi del vrtnarjem.

— Novi kolki dravske banovine. Banská uprava je razpisala natečaj za nove kolke. Te dni je komisija s konservatorjem dr. Fr. Stečkom na čelu pregledala in ocenila vpisane načrte. I. nagrada je dobljena pod geslom: »Slovenki narodni motiv (Miha Maleš)«, III. nagrada si delita ing. arh. Omanen in Serajnik. Odkupljeno je bilo še: Naši možje (Miha Maleš) in dva osnutka grafika Trpina. Kolekcijske bodo tiskane v desetih različnih vrednotah od 25 do 100 Din, in desetih različnih vrednotah iz našega narodnega življenja. Sedem osnutkov Mihe Maleša, po eden od Toneta Kralja, ing. Serajnika in grafika Trpina.

Poznavalec mineralnih voda
ZAHTEVA POVSOD IZREČNO LE
Rogaško Slatino
ker ta zdravilni prijetnega svežilnega okusa krepi tudi prebavo.

— Za izvajanje načrta gospodarstva in za doseganje čimveč avtoritativne predvse prirejenega propagandna razstava »Za naš les« na velesejmu od 1. do 13. septembra. Vse, kar se da iz lesa napraviti, bi morala predstaviti naša industrija in obrt iz domačega lesa in z domačimi delovnimi silami. Že sedanjih izdelkov, predvsem naših prvovrstnih mizarjev, nam dokazujejo, da naši proizvajalci lahko konkurirajo tudi z inozemstvom.

— Mnogo poklicanih, malo izvoljenih. Na razpisani natečaj za sprejem gojencev v državno prometno šolo se je prijavilo letos 264 kandidatov, toda komisija jih je pozvala na sprejemni izpit samo 128 in še teh bo po zdravniškem pregledu in sprejemnem izpitu izbranih samo 60. Kolikor jih bo letos sprejetih v šolo, državna prometna železniška šola je bila odprta leta 1922 in doživela jo je doslej 1100 gojencev, ki so postali prometni uradniki. Sprejemni izpiti se prične 25. avgusta, redni pouk pa 1. septembra.

— Poseben pribojček kadilec, ki bodo med 1. in 13. septembrom obiskovali jesenski velesej, je pripravila Monopolna uprava tudi letos, ko bodo spet samo na velesejmu prodajali posebej v ta namen narejene cigarete »Vardar« in »Drina« najboljšje kvalitete. Čeprav bodo velesejanske »Vardar« in »Drina« prave specialitete, ne bodo nič dražje kot navadne cigarete tega imena.

— Filmski igralce Hans Albers v Beogradu. Najslavnejši nemški filmski igralec Hans Albers se je paljal včeraj zjutraj z brzovlakom skozi Beograd. Na kolodvoru se je zbralo mnogo njegovih čestilcev in čestilk, eljal se je v Grčko, kjer bo nastopal v svojem najnovejšem filmu »Tihotapci orožja«.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo stalno, čez dan lepo in toplo vreme. Včeraj je deževalo v Ljubljani in Zagrebu. Najvišja temperatura je bila v Splitu in Skopju 34, v Sarajevu 31, v Zagrebu in Beogradu 29, v Ljubljani 19,4 in Mariboru 18. Davi je kazal barometer v Ljubljani 768,8 mm, temperatura je pa bila 11,4.

— Hlad pobje v Svetjah. V Svetjah pri Medvodah so smotki popivali delavci, ki so bili dobre volje, dokler jim alkohol ni zmehčal možganov. Na cesti so pijanci napadli 23-letnega kovača Franceta Arka, uslužbenega pri tiskarni Dedeka in ga podirli. Med ruvanjem so ga obdelali z nožem in mu prizadeli več ran v hrbet in prsa. Napadalcem so pobegnili ljudje pa so poklicali zdravnika dr. Mirka Cirmana, ki je nudi poškodovancu prvo pomoč. Arka poškodbe pa so bile tako hude, da je dr. Cirman pozval reševalce postaja in so reševalci prepeljali že domala izkrcanega Arka v bolnico. Orožniki zasledujejo napadalce.

SVEŽI PARADIZNIKI,
kdo se jih ne veseli! — Zlasti omake s Pekatetami ali Jajninami so v tem času zelo cenjena, osvežujoča jed. Recepti za pripravo so na 1/2 kg ovovij.

— Še ena žrtve noža. V bolnico so ponoči prepeljali 23-letnega ključavničarja Andreja Koželja, doma iz Komende, uslužbenega pa v Remčevi tovarni pri Kamniku. Koželja je v temi napadel neznanec pred Jerajevo gostilno v Šmarci in ga zabodel z nožem v desno ramo in v levo roko. Vsega okrvavljenega so našli domov se vračajoči ljudje, ki so ga spravili v bližnjo hišo, nakar so ga z avtomobilom prepeljali v Ljubljano.

— V smrt zaradi neozdravljive bolezni. V Novem Sadu si je končal v soboto večer življenje madžarski državljani, zasebni uradnik Hugo Holländer iz Budimpešte. Bil je na počitnicah pri svoji sestr. Mučila ga je težka živčna bolezen. Zadnje dni se mu je bolezen poslabšala in ko ni bilo sestre doma, je odšel v klet in se obesil. Zapustil sicer ni nobenega poslovnega pisma, toda jasno je, da ga je poglajla v smrt neozdravljiva bolezen.

— Z nožem so ga obdelali. Do krvavega pretepa je prišlo v soboto zvečer v Zagrebu, kjer se je 35-letni delavec Alojz Drame iz Šmarja spri s pijanimi fanti. Beseda je dala besedo in že so si skočili v lase. Drame je odnesel iz pretepa dve rani, težjo na glavi, lažjo pa na roki. Prepeljali so ga na kliniko.

— Strašna železniška nesreča. Včeraj zjutraj se je pripetila v predmestju Aleksandrovo pri Subotici strašna železniška nesreča. Osební vlak je zavozil v kmečki voz, na katerem so sedeli hlapec trgovca Mite Suvajdžića iz Subotice Josip Davčik, njegov sorodnik Ivan in 8-letni Ivanov sinček Vojislav. Na železniškem prelazu se je konj splašal in jo ubral po tiru. Lokomotiva je pregazila konja in vlekla strti voz dobrih 180 metrov daleč. Davčika je vrglo z otrokom na lokomotivo. Ko se je vlak ustavil, je bil Davčik že mrtev. Glavo je imel odrezano od trupa, v naročju je pa krepko držal otroka, ki je ostal po čudnem naključju živ. Njegov sorodnik Ivan je dobil zelo težke poškodbe in si pretrpel tudi možgane tako, da bo najbrž umrl.

— Noge vas pečejo? Sanoped pomaga. Imajo lekarne, drogerije, parfumerije.

— Vpisovanje v enoletno trgovsko šolo znani »Christofor« učni zavod, Ljubljana, Domobranstva 15, dnevno v pisarni (tudi pismono). Zadrževanje nove brezplačne propekte.

Iz Ljubljane

— Iz Kralja Peter II. bo ter trinajstletna stroka. V družini železniškega uslužbenca Jurija Zibera v Stepanji vasi, se muči včeraj lep družinski prizor. Kralji so trinajstega stroka, desetega sina, ki mu je bil biter kralj Peter II. Visokega boja je zastopal pri krstu polkovnik g. Mihajlo Bakic, boja pa je bila gđ. Pavla Miklavčeva. Mestno občino je zastopal pri krstu nadzornik g. dr. Kodre, ravnateljstvo državnih železnic pa ing. Peteržal in ing. Gliha. Krstne obrede je opravil župni upravitelj g. Cuderman v svetopisrski cerkvi, kjer se je zbrala velika množica vernikov. Deček je dobil pri krstu ime visokega boja in botrov zastopnik je izročil njegovo očetu lepo darilo v denarju in zlato. Po krstu so se napotili gostje v gostilno Novak v Stepanji vasi, kjer je bila prirejena pogostitev. Prvo zdravico je izrekel krstencu zastopnik predsednika občine, na njem pa zastopnik visokega gosta, na njem zastopnik Sokola g. Slana, zastopnica Kola jugoslovanskih sester gospa Benedikova, za gasilsko četo g. Bokavšek in župni upravitelj g. Cuderman. Sodelovala je godba »Sloga«.

— Iz Prekrižani račun. Za izlete navdušeni meščani so morali včeraj zaradi dežja ostati doma. Že v soboto, kmalu po 17. se se pripodili nad mesto težki oblaki, jelo se je bliskati in grmeti in ponoči je prihrumela nevihta. Po ponoči je jelo spet grmeti in je potem deževalo skoraj nepretrgoma ves dan. Ozračje se je dobora shladilo, tako da je nastalo v mestu pravo jesensko razpoloženje. Jutranji izletniki in redni vlaki so odhajali domlja prazni, iz mesta so se odpeljali le nekateri v veri, da se bo vreme vendarle zboljšalo. Šele proti večeru se je začelo jasneti. Ponoči je bilo jasno in danes imamo zopet lepo vreme.

— Iz Aškerčeva in Čojzova cesta bosta tlakovani prihodnje mesce. Dela so bila večkrat razpisana, a prve licitacije niso bile potrjene. Pozneje so tudi spremenili načrt in končno je delo prevzelo podjetje A. Res iz Zagreba. Po prvotnem načrtu bi Aškerčeva cesta ne bila asfaltirana na betonski podlagi, temveč bi dobila samo asfaltno prevleko kakor so n. pr. tlakovane nekatere ceste v zahodnem delu mesta. Ker je tam zelo slab teren in cestni nastop ne posebno trden, bi se takšno tlakovanje ne obneslo ter so spremenili načrt. Čojzova cesta pa bo tlakovana s kockami, ker ima precej vzpona ter bi na asfaltu preveč drselo. Delati bodo začeli najbrž že prihodnje dni.

— Pevec, pevke! Pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« sprejme nove pevke in peve (začetnike). Vpisovanje se vrši v torek 24. sreda 25., četrtek 26. in petek 27. t. m. vsakokrat med 18. in 20. uro v društvenih prostorih v Mesnem domu, dno. I. nadst.

— Iz Zobozdravnik dr. Rodoschagg so pet ordinira.

KINO UNION, tel. 22-21

Danes film velikega uspeha, ki je bil deležen pri občinstvu največjega zadovoljstva:

Duše pod bičem

EINER ZUVIEL AN BORD)

A. SCHÖNHALS, LIDA BAAROVA
W. BIRGEL

Velik film o olimpiadi in 2 najnovejša zvočna tečnika (Fox in Ufa)
Predstave ob 16., 19.15 in 21.15 uri.

Samo še danes ob 20.30

FRANČIŠKA GAAL kot

„Mala mamica“

Vse doseganje predstave razprodane! Ne zamudite prilike! Publika je navdušena za edinstveni film!

V petek: JAN KIEPURA
DAJ MI TO NOČ
KINO MOSTE

— Nov greb. Včeraj je umrl v Ljubljani trgovski zastopnik g. Ferdo Babič. Pokojnik je bil znan v trgovskih krogih kot izredno aktivni in vesten delavec in organizator v polju, kjer se je poleg svojega v. i. nega poklicnega dela prav pridno in uspešno udeleževal. Pogreb bo jutri ob 15. iz mrtvašnice splošne bolnice. Bodi mu lahka zemlja, težko prizadetim svojim naše iskreno sožalje!

— Iz Brezobzirni avtomobilisti. Nekateri avtomobilisti vozijo tudi po mestu prehitro, kar je nevarno zlasti v ozkih ulicah ob deževnih dneh. Včeraj so bili mnogi pešci obrizgani z blatom od pete do glave, za kar se drveči avtomobilisti še zmenili niso. Nekaj takih avtomobilistov so pešci prijavili, večina pa jim je seveda ušla, ker so vozili s tako brzino, da sploh ni bilo mogoče razbrati evidenčne številke.

— Iz Pretepa v Nunski ulici. Ponoči se je spila v Nunski ulici družba dobrovoljčkov in je naenkrat padel tudi strel iz samokresa. Navzlic pozni uri se je zbrala tam kmalu večja gruča ljudi in videc na tleh ležečega moža, je nekdo pozval na pomoč reševalce. Ti so naložili v avto 36-letnega brezposelnega tapetnika Josipa S., ki je pa imel samo manjšo prasko na trebuhu.

PREVEČ DOBREGA

— Zakaj mi vračate ta izborni radijski aparat? Saj lahko z njim dobite vse evropske postaje.
— Ze res, toda vse naenkrat.

Sleparju je nasedel

Ljubljana, 24. avgusta

Na policijski upravi se je danes zgledalo polni France Strajšek, doma iz Frana pri Mariboru in položil kako je nasel del neznanemu sleparju, ki ga policija zasleduje že del časa. Strajšek je pred dnevi inseriral v nekem ljubljanskem listu, da išče službo trgovskega polnika ali sluga. Na podlagi oglasa je dobil že dva dneva nato pismo od trgovca Jakopiča iz Lingarjeve ulice 1. Trgovcu mu je pisal, naj se zgleda danes v Ljubljani, kjer ga bo čakal ob 9.30 na kolodvoru, spoznal pa da ga bo po tem, če bo držal v rokah pismo, ki mu ga je poslal, Jakopič je zahteval, naj prinese s seboj tudi vse dokumente in pa 1000 Din kavejce.

Preveč zaupljivi Strajšek je dozdavnemu trgovcu res nasedel in se pripeljal danes v Ljubljano, kjer ga je na kolodvoru še čakal mlajši naznanec, ki ga je povabil s seboj v Lingarjevo ulico. Predstavil se mu je za Jakopičevega pomočnika. Pred hišo št. 1, to je pred Kresijo mu je dejal, naj ga počaka v veži, obenem je pa zahteval dokumente, pismo in pa 1000 Din, češ, da mora vse skupaj odnesti šefu. Strajšek ga je ubogal, nakar je neznanec odšel po levih stopnicah in izginil. Čakal ga je nad ploščo, šele nato se mu je silvar zardela sumljiva in je vprašal nekoga, ki je prišel po stopnicah, kje ima svoje prošore trgovina Jakopič. Dobil je odgovor, da trgovca s tem imenom ni in tedaj se je popolnoma zavedel, da je nasel del neznanemu sleparju. Kresija ima seveda tri izhode in je slepar prav lahko pobegnil.

Na policiji je oškodovanec sleparja natančno popisal. Kakor je dognano, neznanec lovi na slični način svoje žrtve že del časa in se mu je trikrat posrečilo v več primerih. Zdi se pa, da bo njegovemu početju kmalu konec.

Postani in ostani član Vodnikov družbe!

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo tužno vest, da je poklical Vsemogočni k sebi našo ljubljeno, nepozabno mamo, staro mamo, tačo, gospo

Josipino Jankovič

posestnico in trgovko.

K večnemu počitku jo položimo v sredo, dne 26. avgusta 1936. ob 10. uri dopoldne iz hiše žalosti, Mengoš št. 51, na farno pokopališče.

MENGOSH, dne 24. avgusta 1936.

HVALA, RZENICNIK, JENCIC, KRAŠOVEC, FLERIN
ZALUJOČE RODBINE:
ter ostale sorodstvo.

OSOBE TVRDKO ANT. KRISPER COLONIALE, veletrgovine v Ljubljani, javlja tužno vest, da je njegov tovariš, gospod

FERDO BABIČ

trgovski zastopnik,

nenadoma preminil v nedeljo, dne 23. t. m. zjutraj. Pokojnega tovariša spremimo na zadnjo pot v torek, dne 25. t. m. ob 3. popoldne izpred mrtvašnice splošne bolnice na pokopališče k Sv. Križu.

LJUBLJANA, dne 24. avgusta 1936.

OSOBE TVRDKO
ANT. KRISPER COLONIALE

JESENSKI LIPSKI VELESEJ 1936

od 30. avgusta do 3. septembra

60% popusta na nemških državnih železnica; po železnica drugih držav znatne olajšave.

Vse informacije daje častni zastopnik:

Ing. G. Tönnies — Ljubljana

Ljubičeva c. 33, Telefon 2762,

in Zvanični biro Lajpcijskog Sajma, Beograd, Knez Mihajlova 33.

MALI OGLASI

beseda 0.50 para, davek 1 Din, davek 3 Din
preklic
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko — Popustov se male oglase ne priznava

RAZNO

Beseda 50 par, davek 3. Din
Najmanjši znesek 8 Din

KLISEJE
večbarvne
JUGOGRAFIKA
SV. PETRA NASIP 23

PERILU
vsem letnim oblačilom itd. smo znizali cene do skrajnosti. Anton in Vladimir Presker. Sv. Petra cesta 14. 62

ROBERT GOLI
LJUBLJANA, Sebeburgova 3

Telefon 2059

Suha drva, premo, karpopakete dobite pri
L. POGACNIK
Bohorjeva ul. št. 6.

PRODAM

Beseda 50 par, davek 3. Din
Najmanjši znesek 8 Din

PRODAM LEP SALON
jedilnico s tapet, stoli in orker, bardžeri, spalnico, večvisokih omar, pregrinjala za postelje in mizo, preobleke za radiatorje, orig. olj. slika, vaze, damsko sedlo in avto »Adler« 4sedžna limuzina. Vsaki dan od 10. do pol 12 in od 3. do 7. Tržaška cesta 4-a, vila »Nastac« Golob. 2251

MALINOVEC

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. Piccoli, Ljubljana, nasproti »Nebotičniku«.

FURNIR ZA MIZARJE

Oddam večjo partijo (tudi v malih količinah) orševnega furnira in slepega jelinevega furnira. Blago se lahko ogleda vsak dan pri Ivan Šiška, Ljubljana, Metelkova ulica 4. Tel. 22.44. 2246

Makulturni papir

rava »Slovenskega Naroda«
Ljubljana Knafljeva ulica števil.

Inserirajte v našem listu!

Vsi boljševiski zarotniki obsojeni na smrt

V soboto je dosegel moskovski proces svoj vrhunec — Državni tožilec je zahteval smrtno kazen za vseh 16 obtožencev, ki so se s tem strinjali

Pariz, 24. avgusta. A. A. Havas poroča iz Moskve: Sodišče je vse obtožence v Zinovijevem procesu obsodilo na smrt z ustrelitvijo. Obsodba postane izvirna v 72 urah. Obsojenci imajo pravico vložiti prošnje na predsednika izvršnega odbora, ki ima pravico, da iz lastne pobude zniža smrtno kazen na ječo najmanj 10 let. Vsi obtoženci so bili pri čitanju smrtne obsodbe zelo mirni.

Vsa teža krivde v moskovskem zarotniškem procesu je padla proti koncu na Zinovjeva, Kameneva in Trockega. V napovedi, ki jo je dal v januarju, ko je bilo tako zvano moskovsko središče zinovjevcev na čelu z Zinovijem in Kamenevim obtoženo umora Kirova, se je zdaj obtožnica naslanjala na izpovedi obtožencev in jih dolžila neposredno zločina organizacije terorističnih dejanj proti poglavarjem komunistične stranke in zvezi s sovražniki sovjetske republike. Obtoženci so potrdili, da je bil res pogoj združitve zinovjevcev s trockisti priznanje individualnega terorja. Od priznanja tega pogoja je bilo treba preiti k dejanjem. Na predhodno preiskavo opirajoča se obtožnica govori o zasnovanih atentatih na generalnega tajnika komunistične stranke Stalina, ki ga je opočila najbolj sovražila, dalje na vojnega komisarja Kljima Vorosilova, na prometnega komisarja Kaganoviča, na komisarja težke industrije Ordžonikidza, Kirovega naslednika, na leningradskega tajnika stranke Zdanova, na vodjo komunistične omladinske zveze Kosira, na vodjo ukrajinskih komunistov Postysjeva itd.

Obtožnica govori podrobno o zarotniškem delovanju terorističnih skupin. Atentat na Stalina je imel več variant. Zadnji je bil poskus Fritzja Davida in Bergmana - Jurima, ki naj bi bila ustrelila Stalina na VII. kongresu komunistične internacionale. Kurirjem Trockega dokazuje obtožnica zvezo z berlinsko Gestapo. Obtožnica trdi, da je terorist Olberg prispel v Rusijo s potnim listom državljana republike Honduras, ki mu ga je preskrbel Gestapo. Olberg je izpovedal, da so mu sodružniki Gestapo izjavili, da se bodo lahko vsi zarotniki zatekli v Nemčijo. Za zvezo med njimi je skrbel bližnji sodružnik zloglasnega Himmlerja fašist Franz Weiz.

V petek je bil zaslišan obtoženi Golzman, strogo tajni član teroristične centrale v Moskvi. Priznal je, da je leta 1932 na povzelo Smirnova uporabil svoje uradno potovanje v inozemstvu, da je izročil Trockemu poročilo Smirnova o notranjem položaju Rusije. Trocki mu je naročil, naj izroči Smirnovu osebna navodila, po katerih je treba preiti k terorju in v prvi vrsti umoriti Stalina. Trocki je dejal, da se bodo mogli njegovi pristaši samo po tej poti polastiti oblasti in pritiskal je na izbiro kadra teroristov. Golzman je izjavil, da

navodil Trockega ni sponoril Smirnovu, ker se ni strinjal s terorjem.

Potem je bil zaslišan Nathan Lourie, ki ga je bil postal Trocki iz inozemstva organizirati teroristična dejanja. Obtožencev je izpovedal, da je prispel po navodilih teroristične organizacije leta 1932 iz Nemčije v Moskvo in se pridružil teroristični organizaciji, ki jo je zasnoval Franz Weiz. Leto se je mudil v Moskvi kot nemški inženjer, bil je aktivni član nacionalno socialistične stranke v Nemčiji in zaupnik sedanje šefa tukajšnje nemške tajne policije, Himmlerja. Takrat je bil Himmler vodilni član hitlerjevskih napadalnih čet. Po Weizovem zatrevanju je bila glavna naloga te teroristične skupine umoriti Stalina. Vorosilova in Kaganoviča. V avgustu 1932, po Weizovem odhodu v Nemčijo, je postal vodja organizacije Nathan Lourie. Obtožencev je izpovedal, da je s teroristično skupino 6 mesecev pripravljala atentat na Vorosilova. Izsledili so njegov avtomobil, pa niso mogli streljati, ker je vozil prehitro. Potem je Lourie izjavil: Sklenili smo preskrbeti si eksplozivne snovi za teroristična dejanja. V letu 1933 do 1935 je deloval obtožencev kot zdravnik v Celjabinoku. Poskusil organizirati atentat na Kaganoviča in Ordžonikidza, ki sta se opetovano mudila tam, pa se mu ni posrečilo priti v njuno bližino. Letos se je sestal v Moskvi z drugimi teroristi, ki jih je poslal Trocki v Rusijo, da bi umorili v Leningradu Zdanova na proslavi 1. maja. Pa tudi ta atentat se ni posrečil. Končno je bil Lourie 20. maja aretiran.

Senzacionalen preokret

Državni tožilec Višinski je v petek na obravnavi izjavil: »Na podlagi izpovedi obtožencev med obravnavo, da so krivi zločinov, o katerih govori obtožnica tudi Tomski, Buharin, Rykov, Ugljanov, Radek, Patkov, Serebrjakov in Sokolnikov, sem odredil preiskavo o točnosti teh izpovedi, kar se tiče Tomskega, Buharina, Ugljanova, Radeka in Patkova. Po rezultatih preiskave bo njihova zadeva izročena sodišču. Serebrjakov in Sokolnikov sta bila že izročena sodišču, ker so njuno krivdo potrdili dosednji rezultati preiskave, ki se bo nadaljevala.«

Ta izjava državnega tožilca je prinesla v moskovski proces senzacionalen preokret. Sokolnikov je bil še nedavno sovjetski poslanik v Londonu. Serebrjakov je zavzemal visoko mesto v prometnem komisarjatu, Buharin in Radek sta pa najodličnejša sovjetska novinarja in publicista. Buharina so sicer potisnili ob stran, bil pa je še vedno podpisal kot izdajatelj moskovskih »Izvestij« in Radekovi politični članki v tem listu so doslej izražali stališče sovjetske vlade.

Državni tožilec zahteva smrtno kazen

Po dokaznem postopanju je državni tožilec v soboto predlagal smrtno kazen za vseh 16 obtožencev. Svoj govor je začel z besedami: »Stekle pes je treba postreliti! Soglašam z milijoni delovnih ljudi in zahtevam smrt za vse obtožence. Krivda Zinovjeva, Kameneva in Bakajeva je v mojih očeh tako jasna, da mi ni treba ustavljati se na raznih trditvah obtožence. Toda skupaj z njimi morajo nositi enako odgovornost tudi obtoženi Smirnov, Ter-Vaganjan in Mirczkovski. Skupaj so umorili Kirova in zato jih naj tudi skupaj doleti kazen.« Glavni organizator bloka Trocki-Zinovjev je bil Smirnov. Po navodilih Trockega je zasnoval ta blok Bakajev naj bi postal predsednik GPU in kot tak bi zbral vse dokazno gradivo proti kolovodjem teroristič-

ne zarote. Trocki sam ni samo organiziral centrale Trocki-Zinovjev, temveč je poslal svoje agente v Rusijo s končnimi navodili, kako naj se umor izvrši. Ruska komunistična stranka zahteva, naj se vsi zarotniki odstranijo in uničijo.

Proti pomočnikom skupine Zinovjev-Kamenev teče zdaj predhodna preiskava. To so Trocki, Karel Radek, Rykov, Pjatakov, Ugljanov, Sokolnikov in Serebrjakov. 50 tisoč delavcev moskovske tovarne »Dynamo« je sprejelo resolucijo in zahtevalo, da morajo pred sodišče tudi ti osumljeni.

Živel se jim odpovedali

Obravnava proti zarotnikom je dosegla v soboto svoj vrhunec, ko so vsi obtoženci izjavili, da se strinjajo z zahtevo državnega tožilca, naj bodo ustreljeni. Vsi brez izjeme so bili izročili svojo usodo v roke sodišča in prosili samo: da bi se smeli pred smrtjo posloviti od delavcev. Bivši poveljnik rdeče vojske Mračkovski se je pridružil drugim obtožencem in prošil za smrtno kazen. Čet, da je izdal delavski stan Potem je zaplakal in se sesedel na zatožno klopo, tako da so ga morali stražniki odnesti iz sodne dvorane. Tako daleč so odpovedali obtožencem živci.

Po govoru državnega tožilca v soboto popoldne so obtoženci izjavili, da se odrekuje pravici do zadnjega govora in svojo obrambo. Sodišče jih je pa pozvalo, naj ne glede na to odpoved podajo svoje zaključne izjave. Obtoženi Mračkovski je slavlil Stalina in ob koncu svojega govora izjavil, da ima državni tožilec prav, da zahteva za vse obtožence smrtno kazen. Obtožencev Jev dokimov je slavlil spomin Kirova, čet, da sta glavna krivca tega umora in drugih zločinov Trocki in Zinovjev. »Vsi smo morali, razbojnik, agent Gestapa in fašiste, je dejal Jevdokimov, zato sem hvaležen državnemu tožilcu, da zahteva za nas kazen, kakršno smo zaslužili. Podobno izjavo je podal tudi obtožencev Dreiser. Obtoženi Reinhold je v svojem zaključnem govoru splošno napadel Zinovjeva, Kameneva, Smirnova in Trockega. Obtožencev Bakajev je slavlil Stalina in zahteval najstrožjo kazen, čet, da bo obenem najpravičnejša. Tudi obtožencev Pikel je v svojem govoru splošno napadel svoje bivše politične prijatelje.

Samomor Tomskega

Reuterjev urad poroča iz Moskve, da si je stari sovjetski bорец in bivši predsednik Zveze delavskih organizacij Mihajlo Tomski v svojem stanovanju končal življenje. Ustrelil se je, ko s je zvedelo, da je zapleten v zaroto pristašev Trockega in Zinovjeva proti sovjetski vladi.

Stalinov sorodnik aretiran

Londonski »Daily Express« poroča, da je bil v Tiflisu aretiran Stalinov sorodnik Dimitrije Džugašvili, star 54 let. Obtožen je, da je organiziral zaroto, ki ji je bil namen odcepiti republiko Georgije od Rusije.

Poleg njega je bilo aretiranih še okrog 200 osumljencev.

Pariški »Humanite« poroča iz Moskve, da je Centralni izvršni odbor Sovjetske unije sklenil sklicati izredni kongres sovjetrov na 29. novembra. Na dnevnem redu kongresa bo nova sovjetska ustava. Jaso je pa, da je sklicanje izrednega kongresa sovjetrov v neposredni zvezi s procesom proti pristašem Trockega in Zinovjeva.

Pekovski pomočniki so se odločili

Na pogajanjih so delavski zastopniki izjavili, da si stavke ne žele

Ljubljana, 24. avgusta

Včeraj so pekovski pomočniki sklepali na zborovanju v restavraciji »Lloyd« o svojih zahtevah, ki jih danes predložijo pekovskim mojstrom. Pomočniki so pokazali za zborovanje veliko zanimanje ter da se zavedajo velikega pomena skorajšnjih pogajanj za sklenitev kolektivne pogodbe. Od teh pogajanj zavisi, kakšno obliko bo zavzelo medzno gibanje pekovskih pomočnikov čez nekaj dni in če bo prišlo do mirne poravnave med delavci in podjetniki.

Zborovanje je vodil predsednik pekovske delavske organizacije Margetič, tajnik Tome je pa podal podrobno poročilo o dosedanjih pogajanjih delavskih zastopnikov z Združenjem pekov. Na zadnji razpravi so pekovski mojstri sprožili predlog za določitev medzno kolektivni pogodbi, ki je za pomočnike sprejemljiv, ako mojstri pristanejo, da se črta pripomba, ki pojasnjuje, da določene tedenske mezde veljajo samo pri polnem delovnem času 60 ur na teden. Pri zadnjih pogajanjih so mojstri popustili v tem pogledu pod pogojem, da pristane na to tudi članstvo združenja na svojem sestanku. Delavska organizacija bi ne mogla pristati na takšne pogoje, ker je formulacija napačna v pravnem pogledu, ker gre za tedenske mezde in ne za urne. Tome je dokazoval, da bi pekovski pomočniki v mali pekarni zaslužili po predlogu mojstrov, da bi mezde veljale le za 60-urni delovni čas, le po 25 Din in bi še ostal dolžen mojstru za hrano.

Pri pogajanjih je eden izmed mojstrov pokazal vse razumevanje za zahteve pomočnikov in sploh se je izkazalo, da so večje pekarnice za sklenitev kolektivne pogodbe. Kljub temu pa nekatera podjetja niso za mirno poravnavo in menda bi si celo želela stavko. Manjše pekarnice bi namreč skušale obratovati med stavko, kjer bi delali sami mojstri ter bi se tako okoristile na račun večjih pekarn, ki bi ne obratovale. Delavci se zavedajo, da je stavka dvorezno orožje, ki lahko škoduje tudi njim. Na pogajanjih so delavski zastopniki izjavili, da si stavke ne žele. Delavstvo upa, da bo prišlo do sklenitve kolektivne pogodbe brez sporov ter da ga bo javnost moralno podprla, a ne le javnost, temveč tudi oblasti. Če bodo podjetniki pokazali vsaj malo razumevanja za zahteve pomočnikov, bodo lahko sklenili kolektivno pogodbo.

Glavne zahteve pomočnikov po spremembi osumitve kolektivne pogodbe razen zvišanja mezd so: prepoved nočnega dela tudi za mojstre, uvedba popolnega nedelj-

ZAKONCA
Prijatelj pripoveduje prijatelju: Snoči ti pridem domov in pozovim. Na hodniku je bila tema in mislil sem, da mi je prišla odpret služkinja. Objel sem jo in poljubil. Bila je pa moja žena.
— No in kaj se je zgodilo?
— Nič, rekla je samo: Zdaj ne, moj mož mora priti vsak hip.

skega počitka, sprejemanje pekovskih pomočnikov v službo s posredovanjem njihove organizacije, 14 dni dopusta na leto, ustanovitev paritetne komisije za reševanje sporov med podjetji in delavci, odprava hrane in stanovanja pomočnikov pri mojstrih in odprava koša (raznašanja kruha po pomočnikih).

Zdaj je položaj pekovskega delavstva mnogo slabši, kakor je bil l. 1927, ko je prišlo do stavke, zato so pa zdaj delavci mnogo bolj odločni. Zdaj jih tudi vzpodbuja medzno gibanje živilskega delavstva v vsej državi in so pripravljeni odločno braniti svoje zahteve.

Predsednik Margetič je dokazoval, da nekateri mojstri ne znajo kalkulirati ter so zadržani kljub temu, da plačujejo pomočnike slabo, ker prodajajo kruh izpod določene tržne cene. Z umazano konkurenco škodujejo sebi in delavstvu. Nekateri mojstri dajejo prodajalcem kruha takšne popuste, da gre vsa dobiček v roke prekupčevcev.

Ko so pomočniki izrazili svoje mnenje glede zahtev po osnutku kolektivne pogodbe, so končno soglasno sklenili, da organizacija predloži delodajalcem osnutek. Ko se bodo glede teh zahtev odločili delodajalci, bodo pomočniki zopet sklicali sestanke in najbrž bo vprašanje ureditve delovnih pogojev pekovskega delavstva v začetku septembra ugodno rešeno, kar žele tudi uvideti delodajalci.

Kralj prodaja svoje kraljestvo

V angleških listih je bil objavljen pred do brim tednom čuden oglas: »Prodaja se otok Lambay ob vzhodni obali Anglije. Lastnik otoka ponuja kupcu kraljevski naslov. Cena 16.000 funtov sterlingov. Podrobnejše informacije, ... Podrobnejše informacije daje bivši kralj tega otoka Harman, ki je haš prišel iz ječe. In zdaj išče kralj Martin I. svojega naslednika. Martinovo življenje je bilo kaj burno. Po poklicu je bil trgovski pomočnik, marljiv in varčen. Prihranil si je lepo premoženje in lahko bi bil mirno živel, da ni bil tako častihlepen. Nekega dne je zvedel, da je naprodaj otok Lambay čigar prebivalci imajo med drugimi privilegiji tudi pravico do svojega vladarja.

Harman je kupil otok in postal moder in dober vladar, kakršen je bil tudi v trgovini. 50 prebivalcev otoka, sami kmetovalci in ribiči, mu je prodajalo ves pridelek in vse naložljive ribe po zelo nizkih cenah. Harman je vse posteno plačeval in tako so bili vsi zadovoljni. Končno so ga hvaležni otočani proglasili za kralja Martina I. V začetku je šlo vse gladko, toda kmalu se se je oglašila v Harmanu častihlepenost. Začel je kovati zlatnike s svojo podobo, kar pa posega v suverenost Anglije, odkoder so mu takoj namignili, naj ne dela takih neumnosti. Kralj Martin pa se za svarilo ni zmenil. Posledica je bila, da so prispeli na otok 4 orožniki, ki so častihlepnega moža aretirali in odpeljali v London. Za protizakonito kovanje denarja je bil obsojen in to mu je seveda onemogočilo nadaljnje vladanje. Zdaj prodaja svoj otok obnem s kraljevskim naslovom.

ZVEZDE NA MOSKEM NEBU

— Ve ženske ste prave zvezde na moskem nebu.
— Da, to bi vam bilo po volji. Zvečer naj bi se prikazale, zjutraj pa zopet izginele.

André Theuriel:

Nevarna lepota

Roman

Nekaj dni po tem dogodku je dobil iz Priure kratko pismo, ki mu je v njem žena poročala, da se je zatekla v Rochetaille, kjer se namerava trajno naseliti. Pripominjala je, da je smatrala za svojo dolžnost obvestiti o tem tudi njegovo mater, ki je njen sklep odobrila. Obenem mu je pismonoša izročil tudi materino pismo. Uboga starka je bila v svojem obupu in žalosti tako malodušna, da sinu sploh ni očitala njegovega nepremišljenega koraka. Obžalovala je samo, da jo je pustil dobri bog tako dolgo živeti, da je videla, kako sta se njegova otroka sprla. Izražala je željo, da bi jo bog čim prej poklical k sebi. Ni ji bilo mogoče ostati v Parizu, kajti nani so jo vezali mučni spomini: zato se je pripravljala na povratek v Rochetaille.

Jakob je bil preveč zaslepljen in oamajen s prvimi uspehi v ljubezni. Do Manie in zato ga te vesti niso iznenadile. Sicer je na itak slutil, kaj se bo zgodilo in te vesti je smatral za usodne

posledice svoje znova priborjene svobode. Svoji materi je odgovoril prijazno in izmikajoče, da obžaluje, da ji je nakopal toliko žalosti. Niti z besedico pa ni omenil, kaj namerava, niti kdaj se misli vrniti v Pariz. Poslal ji je poročilo, da bi lahko razpolagala z njegovimi osebnimi dohodki in prošil jo je, naj pazi na to, da njegova žena po ločitvi zakona ne bo trpela pomanjkanja. To je zani vprašanje časti, sebičen noče biti in ne bo več posegal v premoženje, ki ga je dobila njegova žena za doto.

Ko je odpotoval v Nizzo, je vzel s seboj vse svoje premoženje. Prodajal je nekaj manjših slik in dvignil čedno vsoto na račun slike, ki jo je nameraval naslikati v Nizzo. Skico za njo je že imel. Upal je, da mu bodo ti viri dohodkov zadostovali do povratka v Pariz. Toda po razkolu z ženo je nastala globoka vrzel v njegovih dohodkih. Dotlej je živel redno, dostojno, toda varčno, po svojih skromnih dohodkih umotnika. Položaj se je po bistveno izpremenil, ko se je z načinom svojega življenja povsem prilagodil življenju baronice Liebtingove. Mania je zahajala v družbo, ki ji je bilo samo do veselja in zabave ne glede na to, koliko je treba za zabavo plačati. Mania je živela kot odlična dama. Vajena je bila že od otroških

let, da se ji je izpolnila vsaka želja. Zdelo se ji je samo ob sebi umerno, da morajo pašči na poti k užitek vse ovire. Njeni nazoru so se pa v vsem ujemali z nazoru družbe, kamor je zahajala.

Denarja je imela dovolj in zato pač ni slutila, da je med njenimi najdražjimi prijatelji nekdo, ki mora računati in se omejevat v svojih izdatkih. Skoraj vsak dan je prirejala skupne izlete ali pa je hodila v gledališče. Jakob jo je moral skoraj vedno spremljati. Ni mu bilo toliko do izletov in gledališča, kolikor do ugodne prilike videti ljubljeno ženo. Čeprav z njo ni mogel vedno govoriti. Te zabave so razvnelale njegovo samoljublje, da bi se pokazal pri tem poseben širokogrudnega. Ker pa v tem načinu življenja ni bil izkušen in hoče se, da bi ga ne smatrala družba za vsiljivca, ki ne pozna družabne ugajenosti, se je hotel pokazati radodarnostjo od drugih in tako je čisto zapravil denar čez mero.

Mania se tega sploh ni zavedala in vedno znova je moral niti na ljubo zapravljati denar. Zdaj ji je kupil šopek orhidej, zdaj je zahrepenela po redki igrački, ki jo je videla v galanterijski trgovini, zdaj zopet mu je ponudila kaj iz svoje ropotije v dobrodelne svrhe. In tako je Jakob potrošil mnogo denarja

za brezpomembne malenkosti. Poleg tega se pa ni hotel razlikovati od mladih premožnih gospodov, grofičnih znancev, hotel jim je biti enak tudi v eleganciji. Izvoščki, rokavice, krojači in modne trgovine so končno do dna izpraznili njegovo možnjo.

Ob koncu aprila ni imel v žepu niti belica več in moral si je izposoditi od Lechautra dvajset luidorov v nadi, da se mu bo sreča nasmehnila in da pride zopet do denarja.

Pisal je svojim trgovcem s slikami, proseč jih, naj mu izplačajo nekaj na račun za slike, ki jih bo šele naslikal. Toda trgovci so slutili, da je začel v denarno stisko in hoteli so dobiti njegovo dela ceneje. Komaj je spravil skupaj nekaj tisočakov in pri tem se je moral še zavezati s pogodbo, da bo v določenem času poslal trgovcem vse naročene slike.

Tako je stal Jakob pred težko dolžnostjo izpolniti svoje obveznosti. Znova se je lotil dela, toda v svojo nesrečo ni bil tako duševno prožen in čil v delu, kakor Lechautre, ki je znal hitro naslikati lepo sliko in jo spraviti v denar. Jakob je delal s težavo. Težko je obvladal svoje misli in jih preliv na platno, čisto je moral prenehati z delom. Sploh ni kazal toliko fantazije kakor Lechautre, ki je povsod našel lepe moti-

ve in jih znal čudovito spretno spraviti na platno.

Jakob je pa nasprotno naletaval takoj v početku na težke ovire. Dotlej je slikal prizore iz kmetijskega življenja, motivi so mu bili dobro znani, zdaj je pa dolgo razmišljal in se ukvarjal preveč bofeče s svojimi kompozicijami, hotel ustvariti iz njih najlepše delo svojega življenja. Spoznal je, da potrebuje za tako sliko najširši okvir prostora narave domačega kraja. Mučna mu je bila za vest, da mu je omejen čas za vsako večje delo in po treznem prevdaru je sklenil raje opustiti to.

Potem se je lotil motivov z juga, kjer je živel že skoraj šest mesecev. Toda tudi tu je naletel na ovire. Baš zato, ker so ga bile lepote tega kraja preveč prevzele in očarale ni mogel lepo razpredati svojih vtisov in jih verno prenesti na platno. Široki razgled na morje in gore ter močni koloriti so ga spravili v zadrego. Na nje ni gledal dovolj hladno da bi mogel zajeti njihovo čarobno lepoto. Krajina in ljudje mu niso bili tako dobro znani in ko je obstal pred svojimi modeli, je naenkrat začutil zadrego in plahost. Njegovo tipanje v temi se je končalo s slabo sliko. Njegova dela se bila komaj povprečna in malo je manjkalo, da ni obupal, ko se je zavedel svoje nesposobnosti.